

नमो तस्य भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्य

आनन्दभूमि

THE ANANDA BHOOOMI
(BUDDHIST MONTHLY)

चार निमित्त (वृद्ध, रोगी, मृतक व त्यागी) देखिसम्बुद्ध भएष्ठि
सिद्धार्थ विरक्त हुनु भएर चिन्तन गरिरहनु भएको दृश्य ।

एक प्रतिको रु. ३/- वार्षिक ग्राहकशुल्क रु. ३०/- आजीवन ग्राहकशुल्क रु. ३००/-

बुद्धसम्बत् २५३७	अनलापुण्डी	विक्रमसम्बत् २०५०	वार्षिक भाँड
नेपालसम्बत् १९९३	अनलाश्वर	१९९३ A. D.	September
बाँड २१	अंक ५	Vol. 21	No. 5

नेपालः अधिराज्यय् दुगु थेरवादीविहारया धलः

- नहचब्बःह्य - भिक्षु सम्यक्ज्योति

१. वागमती अञ्चल

यँ

आनन्दकुटी विहार

आनन्द विहार

थ्रोघः विहार

मुगन्ध विहार

प्रणिधिपूर्ण विहार

बुद्ध विहार

मुगतपुर विहार

संधराम विहार

विश्वशान्ति विहार

नगरमण्डप श्रो कीर्ति विहार

गोतम बुद्ध विहार

धर्मकीर्ति विहार

यल

शाक्यसिंह विहार

मुमंगल विहार

मणिमण्डप विहार

शान्ति विहार

वेलुवन विहार

ज्योति विहार

जीतमुरगन्धकुटी विहार

ख्वप

सिखरापुर विहार

पूर्वाराम विहार

चन्द्रकीर्ति विहार

सुदर्शन विहार

ध्यानकुटी विहार

बोधिचित विहार

मुनि विहार

बौद्ध समकृति विहार

पाटी विहार

(यमि)

२. लुम्बिनी अञ्चल

(लुम्बिनी)

(स्वयम्भू) राजकीय बौद्ध विहार

(बुटवल)

(भुइस्यः) पञ्चचैत्य विहार

(तानसेन)

(नःघः) महाचैत्य विहार

(तानसेन)

(मनिपा:) आनन्द विहार

(तानसेन)

(बलम्बु) होलन्दी विहार

(लहरेपिपल)

(भृकुटीमण्डप)

बोधि विहार

(त्रिशूली)

बुद्ध विहार

(कोशी)

(दल्को)

शाक्यमुनि विहार

(टक्सार)

(नयाँ बानेश्वर)

सिद्धि विहार

(पाल्पा)

(कीर्तिपुर)

ज्योति विहार

(पाल्पा)

(पांगा)

वांधिसत्त्व विहार

(पाल्पा)

(सीघः)

४. नारायणी अञ्चल

(चितौन)

(थैना) चित्रवर्ण विहार

(भितौन)

(लुँखुसि) विश्वबौद्ध विहार

(कलैया)

(बवालखु) कलैया बुद्ध विहार

(हेटौडा)

(गुँसिगा:)

हेटौडा बुद्ध विहार

(थैव)

५. गण्डकी अञ्चल

(पोखरा)

(चापागाउँ)

धर्मशीला विहार

(खोना)

६. धवलागिरी अञ्चल

(वार्लुंग)

ज्ञानोदय विहार

(धौल्यः)

७. भेरी अञ्चल

(नेपालगञ्ज)

(धौल्यः)

नेपालगञ्ज विहार

(भोँत)

८. सेती अञ्चल

(धनगढी)

(भोँत)

लोकचक्र विहार

(भोँत)

बुद्धविहार

(धनगढी)

(भोँत)

थथहे लुभू, थसि, बोरे आदि थासय विहार

(ख्वप)

निर्माणयायेत खसाःखयाच्चंगु दनि।

(ख्वप)

शास्त्रजट भूमि

प्रधान—सम्पादक

भिक्षु कुमार काशयप

सम्पादक

सुवर्ण शाक्य

फोन नं. २-१२८५५

पोष्टबक्स नं. १४१८

काठमाडौं।

ध्यवस्थापक

भिक्षु अश्वघोष

कार्यालय

‘आनन्दभूमि’

आनन्दकुटीविहार

पोष्टबक्स नं. ३००७

स्वयम्भू, काठमाडौं।

फोन नं. १-७१४२०

प्रकाशक

आनन्दकुटीविहारगुडी

आनन्दकुटी, सद्यम्,

काठमाडौं।

नवर—कार्यालय

संघाराम

लुटी, खेलपाटी, काठमाडौं।

फोन नं. २-१५०२०

अज्ञानी मानित गोरु ज्ञे बढछ । त्यसको मासुमात्र बढछ, प्रज्ञा बढ्दैन ।

सम्पादकीय

धर्म भनेको धर्मदेशना होइन, व्यवहार हो

मानिसहरू धार्मिक कार्यक्रमको आयोजना गर्छन् । कोही धर्मदेशना गर्छन्, कोही धर्मदेशना सुन्छन् । धर्मदेशना गर्दागर्दै मैले ठीक भनें, श्रोताहरूले राघ्री सुने भनेश धर्मदेशक प्रसन्न हुन्छन् भने धर्मदेशनामा भनिएका कुराहरू राघ्रो मानेर मख्ख भई टाउको कुकाई कुकाई मुसकाउने श्रोताहरू पनि हुन्छन् । धर्मदेशनाकार्यक्रमको यो प्रभाव राघ्रो हो । यस्तो धर्मदेशना गर्नुं र धर्मदेशना सुन्नुलाई मानिस धर्म नै ठान्दछन् । धर्मदेशना गर्नेले आफू धर्मदेशनानुकूल भएको र धर्मदेशना सुन्नेले सुनेअनुकूल गर्नुं वास्तविक धर्म हो नै परन्तु मज्जाले भन्नु र मज्जाले सुन्नु-मात्र धर्म होइन । यस अर्थमा धर्मदेशना भनेको धर्म होइन, त्यसको सारकुरा पालन गर्नुं धर्म ही । यसैले धर्म भनेको व्यवहार हो । जो व्यवहारकुशल छ, धर्मानुकूल आचरण गर्छ त्यो धर्मात्मा हुन्छ । कुनै धर्मस्थलमा गएर धर्मदेशना वा धर्मश्रवण गर्नाले मात्र धार्मिक होइन्न । चोर, फटाहा आदि पनि धर्मदेशनाको क्षेत्रमा पुगेका हुन्छन्, उनीहरू सदाचारणको व्यवहार गर्दैनन् ।

यसैले पनि धर्म व्यवहारमा निहित रहेको मानिन्छ ।

कोही चोर फटाहा पनि धर्मदेशनाको प्रभाव-ले सदाचारी बन्देश भने उनीहरूको त्यो व्यवहार धर्म हुन जान्छ । धर्मदेशना लुच्चाको बडप्पन लिने भाँडो र धर्मश्रवण पापीको अरूलाई आँखा छल्ने माध्यम हुन गएमा धर्मदेशनाको मूल्यमा आघात पर्ने हुन्छ । यस स्थितिमा धर्मदेशनालाई धर्म सम्झनु वेवकूफी हुनेछ । धर्मदेशनाको वास्तविक सार व्यवहारमा उतारी समाजलाई हित सुविधामा पुऱ्याएमा त्यो सार्थक कहिन्छ ।

धर्मदेशना वास्तविकरूपमा पवित्र कुरा हो । मानिसको व्यवहारले धर्मदेशनाको अवमूल्यन हुन सक्छ । फेरि मानिसलाई धर्मदेशना सदाचारको अचूक माध्यम पनि हुनसक्छ । धर्मदेशना गौरवको कुरा होइन किन्तु धर्मदेशनावाट मानिसको हृदय परिवर्तन भई चतुर्ब्रह्म विहारमा स्थित रहेमा त्यो गौरवको कुरा हुनेछ । अतः धर्म भनेको धर्मदेशना होइन, व्यवहार हो ।

आनन्द कालसर्प ..... !

- गणेशम शरणंकर महास्थविर

श्रावस्ती नगर नजिकको नगरमा एक गरिब किसान खेती गरिरहेको थियो । त्यस दिनभन्दा अधिल्लो दिनको राती चोरहरू त्यस नगरमा प्रवेश गरी साहूको घरमा पसी धेरे स्वर्णभिरण चोरी गरेको थियो । ती चोरहरूमध्ये एक जनाले अन्य चोरसाथीहरूले नदेख्ने गरी बहुमूल्य स्वर्णभिरण एउटा आफ्नो कम्मरमा धुसाएर सुकाएको थियो र साथै अन्य स्वर्णभिरण सबै आपसमा बाँडिचुँडी लिइसकेपछि किसानको खेतबाटी बीचबाट गयो । चोरको कम्मरमा लुकाएर राखेको बहुमूल्य स्वर्णभिरण उसको बेहोशीपन र हतासले गर्दा चालै नपाइकन त्यस किसानको बारीमा खस्यो । त्यसदिनको बिहानपछ गौतम बुद्धले कहणा र मुदितामय मंत्रीपूर्ण आवनाद्वारा ल्लोकतर्फ हेनुभएको थियो । उक्त किसान अन्यले गरेको चोरीमा फैसी मृत्युदण्ड सजाँय भोग्नुपर्ने कुरा, त्यस किसानले चोरी नगरेको कुरा, उनी निर्दोष भएको कुरा आफूले भने बिना शरूले जे जसो भने पनि राजाले नस्वीकाने कुरा, गरिब किसानले सकूदागामी मार्गफल लाभ गरिलिनसकिने इत्यादि कुरा बुद्धले भावनामय ज्ञानद्वारा देख्नुभई गरिब किसानलाई उद्धार गर्ने अभिलाषाले लिप्त भई, गौतम बुद्धले त्यस खेतमा जाने निधो गर्नुभयो र साथमा आनन्द भन्तेलाई लिई त्यस खेतमा पुग्नुभयो । गरिब किसानले आप्नो खेत नजिकै पाल्नुभएका गौतम बुद्ध र आनन्द भन्तेलाई देखेर साठाड़ग दण्डवत् गरी पुनः आपना काममा लाग्यो । गौतम बुद्धले पनि त्यस किसानलाई केही नभनी आनन्द भन्तेलाई सम्बोधन गर्नुभयो । “त्यहाँ हेर आनन्द, कालसर्प !” यति भनी खेतमा डसिरहेको बहुमूल्य स्वर्णभिरण भएको दिशातर्फ औंला

तेस्याउँदै भन्नुभयो । आनन्द भन्तेले बुद्धले औंला तेस्याएर देखाउनुभएको ठाउँमा गएर हेरी त्यहाँ कालसर्प नभई बहुमूल्य स्वर्णभिरण भएको कुरा नभनी हजुर त्यो कालसर्प हो भन्नुभयो । त्यति भनी वहाँहरू त्यहाँबाट जानुभयो । वहाँहरू त्यहाँबाट जानेबित्तिकै किसानले कालसर्पलाई मार्गिदिनुप्यो भन्ने विचारले त्यसतर्फ लाग्यो । त्यहाँ सर्प नभई बहुमूल्य स्वर्णभिरण भएको देखेर टिपिलियो र आफू खेती गरिरहेको ठाउँको नजिकै त्यस स्वर्णभिरण राखी पुनः खेती गर्नथाल्यो । त्यतिकैना स्वर्णभिरणका मालिक चोरहरूको पाइलाको छापको अनुसरण गरी चोरलाई खोज्दै आयो । यसरी खोज्दै जाँदा गरिब किसानले टिपेर राखेको स्वर्णभिरणलाई देख्यो र खेत जोतिरहेका गरिब किसानलाई समातेर सामान सहित राजासमक्ष पुन्यायो । राजाले विनिश्चय गरी किसानलाई मृत्युदण्ड दिने आदेश दिनुभयो । राजपुरुषहरूले किसानलाई पिट्दै चोर डांकाहरूलाई मृत्युदिने (वधकागार) ठाउँमा लाँदै थिए । किसान पनि बेहोश जस्तो, पागल जस्तो हुँदै आनन्द कालसर्प ... आनन्द कालसर्प ... । आनन्द कालसर्प ... । भन्दै कराउँदै जान थाल्यो । राजपुरुषहरू किसानले गौतम बुद्ध र आनन्द भन्तेको नाम किन लिएको होला भनी विचार गर्दै राजासमक्ष समेत त्यो खबर पठाए । राजाले त्यस किसानलाई फिर्ता बोलाई त्यस विषयमा सोधनुभयो । किसानले आफू खेती गरिरहेको बेला गौतम बुद्ध र आनन्द भन्ते त्यस दिनको बिहानपछ त्यहाँ पाल्नुभई सर्पको बारे कुरा गर्नुभएको र स्वर्णभिरण त्यसै ठाउँमा रहेको कुरा जानकारी गरायो । तत्पश्चात् राजाले किसानलाई साथमा लिई गौतम बुद्ध बस्नुभएको विहारमा पुग्नुभई

बुद्धलम्है॥ साष्टाङ् ग दण्डवत् गरी एक छेउमा बस्नुभई,
 ‘हजुर, तपाईं हिजो विहानपख आनन्द भन्तेलाई साथमा
 लिई फलानो खेतबारी नजिक पुग्नुभएको थियो र ? त्यस
 ठाउमा॥ रहेको सर्पलाई देखेर आनन्द भन्तेलाई देखाउनु-
 भएको थियो र ?’ आदि प्रश्न सोधनुभयो । गौतम बुद्ध-
 ‘हो राजन्, म त्यहाँ गएको थिए’ । त्यहाँ यस किसान-
 ले खेतां गरिरहेको थियो । त्यहाँ भएको सर्पलाई देखेर
 आनन्दलाई॥ देखाएको थिए तर यस किसानले मैले भनेको
 कुरालाई एकछिन पनि नसोच्ची त्यस सर्पमाथि हात राखी
 नचाहिँदो प्रश्नमा फैसेको थियो । मैले बहुमूल्य स्वर्णमरण-

लाई सर्पको संज्ञा विई आनन्दलाई देखाएको थिए । धन-
 दौलत भनेको सर्प जस्तै हो । धनदौलतको कारणले नै
 धेरेजसो मानिसले गल्ती काम गर्छन्, विनाशकारी काम
 गर्ने व्यक्तिहरू कमी छन्नन् । ऊ चोर होइन । ऊ
 इमान्दार, गरीब किसान हो तैपनि अरूको सामान चोरी
 त्यस स्वर्णमरणमाथि हात राख्नाले कदापि नसोचेको यस
 प्रश्नमा फैसेको छ इत्यादि भन्नुभई गौतम बुद्धले धर्मदेशना
 गर्नुभयो । गौतम बुद्धको साक्षिले गर्दा किसान मृत्युदण्ड-
 बाट मुक्त भयो साथै सकूदागामी मार्गफलमा समेत प्रति-
 छित भयो ।

आनन्दभूमिको आजीवनसदस्यमा थप

आनन्दभूमि बौद्धमासिक पत्रिकामा निम्न सदस्यहरूले आजीवन प्राहक सदस्यता प्राप्त गर्नुभएको छ ।
 १/० हेराकाजि मार्फत १. आनन्दबीर वज्ञाचार्य पुल्चोल २. सिद्धिमान वज्ञाचार्य अग्निमठ, लपु, ३. दशलाल
 आवाले ल. पु. ४. बलराम जगत ल. पु; ५. सिद्धिगणेश माध्यमिक विद्यालय नगदेश, भक्तपुर ०/० मुनिजयोति
 ६. चन्द्र घेठ किर्णीलबजार, स्वयम्भू ०/० तीर्थनारायण मानन्धर ।

त्रिरत्न शरण

- जोगरत्न वज्ञाचार्य

यत

प्रातः स्मरण याये बुद्ध, धर्म व संघयागु
 निहथं द्यनेगु इनय नं स्मरण यायेगु
 थुलि छोसं नित्य स्मरण याये फःसा
 चित्त निहथं सुमङ्गल जुइ खासा ।

मानवयागु अमूल्यगु जीवन हनेत
 दुःखयागु समुद्र पार या: वने
 सहारा जितः थन सुँ हे मदु
 व हे बुद्ध, धर्म व संघ हे जक दु

थवहे मनय छोसं नित्य तया:
 झोगु मनयान नित्य चेतना हया:
 भाव व थद्वा दुनुगलं निसें तया:
 व हे नित्य स्मरण यायेगु त्रिरत्न शरणं ।

स्मृति पूर्णिमा कार्यक्रम सम्पन्न

(नेपाली भाषा)

पूर्णिमाको कार्यक्रम सम्पन्न

२०५० श्रावण ११, काठमाडौं-

बौद्धजागरण र बुद्धप्रति श्रद्धा एवं आस्था अक्षुण्णु
राख्ने कार्यक्रमको रूपमा यहाँको आनन्दकुटीविहारमा
प्रत्येक पूर्णिमामा गरिने बुद्धपूजा, शोलप्रार्थना एवं धर्म-
देशना सम्पन्न भएको छ । हाल मिक्तुहरू अनिश्चित, महा-
नाम, कुमारकाशयप, अश्वघोष, मंत्री र पञ्चामूर्ति तत्क्रिय
भई सम्पन्न गरिने पूर्णिमाको कार्यक्रममा विमित्र मिक्तु र श्राम-
चेरहरूबाट पर्यन्त धर्मदेशना गराइँदै आएको छ । कार्य-
क्रमको मुख्यमा जलपान र अन्तमा भोजन समेतको आयोजना
हुने त्यस पूर्णिमा कार्यक्रमका दिन आनन्दकुटी दायकसमा
र आनन्दकुटीप्रति श्रद्धा राख्ने उपासक उपासिकाहरू भेला
भई पूजामा सरिक हुने र धर्मदेशना श्रवण गर्ने गर्दछन् ।

लामागुरु थेरवादमा प्रवर्जित

२०५० श्रावण ११, काठमाडौं-

स्थानीय कीर्तिपुरस्थित श्रीकौर्तिविहारको संवेज-
नीय उपोसथागारमा ८० वर्षीय छविलाल तामाङ थेरवाद-
परम्परा अनुसार प्रवर्जित भई उपसम्पद (पूर्ण मिक्तु)
हुनुभएको छ । मिक्तु अनिश्चित महास्थविरको उपाध्याय-
त्वमा उषसंपदा ग्रहण गर्ने मिक्तु छविकीर्ति तामाङसमुदाय-
को पहिलो मिक्तु हुनुहुन्छ र यसअधिक वहाँ करिब ४६
वर्षसम्म तामाङ लामागुरु हुनुहुन्थ्यो ।

पाक्षिक बाहाःपूजा

२०५० श्रावण ११, काठमाडौं-

प्रत्येक ईष्टमीका दिन बुद्धपूजा, धर्मदेशना र
ज्ञानमालाभजन गर्ने कार्यक्रम बनाई काठमाडौंका पुराना
महायानी विहारहरूमा बाहाःपूजा शुरू गरी चौथो पटको
रूपमा यहाँको हेमदर्णमहाविहार नःधलमा ज्ञानमालाभजन-
खलः स्वयम्भूने आपनो कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ ।
शान्तरत्न शाक्यद्वारा उद्घोषित सो कार्यक्रममा धर्मदेशना
गर्दै महास्थविर मिक्तु अश्वघोषले भन्नुभयो— “धार्मिक
कार्यक्रम धार्मिक चेतना जगाउनको लागि हो । बुद्धको
उपदेश अनुसार मानिसले पहिले आफू पारतरेपछि त्यसे
प्रकारले पारतर्न अरुलाई ज्ञान दिने गर्दछ । आज बुद्ध-
पूजाको बहानाले हामीले धर्मसम्बन्धी तालिम लिइराखेका
छौं । आफूले तालिम लिए जस्तै अरुलाई पनि तालिम
दिइदिनुपछ । वास्तविक बुद्धपूजा गरिराखेको त मानिस-
मा शान्तिमय जीवन निर्वाह गराउन सकिएला कि भन्ने
आशयले नै हो ।” यसे सिलसिलामा वहाँले मानिसको
पहिचान गर्ने चार प्रकारका तरिका भगवान् बुद्धले बताउ-
नुभएको उपदेशलाई उल्लेख गर्नुभयो ।

सो बेला सो विहारका वज्राचार्य हेमवज्रले त्यस
विहारको संक्षिप्त परिचय दिनुका साथै वहाँ र त्यस
विहारका थकाली वज्राचार्य चिनीकाजिलाई ज्ञानमाला-
भजनका तफ्फाट अध्यक्ष विजुलीमान कंसाकारले खादा
पहिराई सम्मान गर्नुभएको थियो । भजनको अन्तमा

द्वीप प्रज्वलन र शंखबजाई आरती गरिएको सो बेला हेमवज्रवज्राचार्यद्वारा जलपानको व्यवस्था गरिएको थियो ।

अस्थिधातुको चोरी हुनु दुर्भाग्यपूर्ण

२०५० आषाढ ३०, काठमाडौं-

इ. १६४७ मा श्रीलंकाको वजिराराम विहारबाट नेपालमा ल्याई आनन्दकुटीविहारका श्रीलंकाचैत्यको गर्भमित्र सेफमा राखिएको बुद्धको २५३७ वर्ष पुरानो पवित्र अस्थिधातु चोरी भएको मा यहाँको धर्मोदयसभा अति मर्माहत भएको छ । नेपाल अधिराज्यको एउटा अमृत्यु वस्तु गुमाउनु परेको अत्यन्त दुर्भाग्यको कुरा हो भन्दै हराएको अस्थिधातु फेनापारी फिर्ता पाउन धर्मोदय-सभाले नेपाल अधिराज्यका समस्त श्रद्धालुजन, बौद्धसंघ संस्था र अन्तर्राराष्ट्रिय बौद्धहरू एं विश्वबौद्ध भातृत्व संघका क्षेत्रीय सदस्यहरूमा आफ्रापनो तर्फबाट सहयोग पुन्याउन हार्दिक अपील गरेको छ । साथै थी ५ को सरकार र नेपालप्रहरीमा उक्त चोरिएको अस्थिधातु केला धार्न बढी तदारुडताका साथ काम कार्यबाही गरिदिन अनुरोध गरेको छ । यसै गरी सभाले सो अस्थिधातु फेलावान सरकार तथा जनताले समन्वय कायम गरी गरेका कार्यबाहीको प्रगतिको अनुगमन आनन्दकुटी विहार-गुठीसँग गर्न एक समिति पनि गठन गर्ने निर्णय पनि गरेको छ ।

गुणानुस्मरणसभा सम्पन्न

२०५० आषाढ १०, श्रीलंका-

यहाँको बम्बलपिटिया वजिराराम महाविहारमा दिवंगत भिक्षु द्वय महानायक अमृतानन्द र संघमहानायक प्रज्ञानन्दको गुणानुस्मरणसभा भिक्षु पियदस्ति नायकको

अनुशासकत्वमा सम्पन्न भयो । सो सभामा नेपालबाट गई बुद्धधर्म अध्ययन गरिरहेका श्रामणेर भिक्षुहरूबाट पनि आफ आफनो मन्तव्य व्यक्त गर्नु भएको थियो । विशेष आमन्वित इण्डिया महाबोधि सोसाइटीका महासचिव मापलगम भिक्षु विपुलसारका साथै धर्मपालारामाधिपति कोटुगोड धर्मावास नायक, महाचार्य अस्त्रियपाल र श्रीलंकाका सार्क बौद्ध सम्मेलनका सभापति नेपालिर मेटु-कुमारले पनि आफ आफनो मन्तव्य व्यक्त गर्नु भएको सो बेला ने.अ.वि. संघका सचिव भिक्षु धर्ममूर्तिले स्वागत भाषण गर्नु भएको थियो ।

यस्तै इण्डिया महाबोधि सोसाइटीका महासचिव विपुलसार नायकले दिवंगत संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द र महानायक भिक्षु अमृतानन्दले बुद्धशासनका निम्नि गर्नु-भएको देन नेपालमा मात्र नभै विश्वका कुनाकाचासम्म पनि फैलिएको छ भन्नुभयो । उसबेला नारद महास्थविरका साथै नेपालमा पुन्नुभएका महाचार्य एम. बी. अस्त्रियपालले भन्नुभयो- “नेपालमा भिक्षुहरूलाई देश निकाला गरेको बेला हामीले नेपालमा गई त्यहाँका राजासँग कुराकानी गरी उनोहरूलाई आफनो मातृभूमिमा कर्काएर बुद्धशासनलाई पुनः स्थापना गर्न सहयोग पुन्याएका थियो ।” सार्क बौद्धसम्मेलनका सभापति र भिक्षु धर्मावास नायकले नेपाल र श्रीलंकाबीच घनिष्ठ सम्बन्ध रहेको पूर्वइतिहास बताउनुभयो । भिक्षु पञ्चालोकले दुई दिवंगत भिक्षुहरूको गुणानुस्मरणमन्तव्य व्यक्त गर्नु भएको थियो र वहाँहरूलाई निर्दाण प्रति होओस् भन्ने हेतुले पुण्यानुमोदन गर्नुभयो ।

नेपाल भिक्षु विद्यार्थीसंघको नयाँ कार्यकारिणी समिति

२०५० आषाढ १०, श्रीलंका-

नेपालमा बुद्धशासनलाई प्रचार प्रसारमा ल्याउन

श्रीलंकामा अध्ययन गरिरहेका नेपाली थेरवादी भिक्षु र आमणेरहरूले स्थापना गरेको “नेपाल भिक्षु विद्याथो संघ” को तेश्रो वार्षिक सभा सम्पन्न भएको छ । भिक्षु चन्द्र गुल्तको सभापतित्वमा भएको त्यस सभाले नयाँ कार्यकारिणीको चयन गरेको छ । सो अनुसार सभापति, उपसभापति, सचिव, उपसचिव र कोषाध्यक्षमा क्रमशः भिक्षुहरू पठ्नालोक, चन्द्र गुल्त, राहुल, कुमारजीव र सद्वातिस्स रहनुभएको छ । सदस्यहरूमा भिक्षुहरू धर्ममूर्ति, दीपंकर, पियरत्न, उपतिस्स, आनन्द र कोलित रहनुभएको छ ।

धर्मगुरुको अवतार नेपालमा जन्म

२०५० श्रावण २६, काठमाडौं—

१३०० वर्षग्रन्थि सुविल्प्यात पूज्य धर्मगुरु पद्मसंभवाट प्रतिपादित बुद्धधर्मका निकायहरूमध्ये तिब्बत, नेपाल, भूटान, पाकिस्तान, भारत तथा अन्य महायान बुद्धधर्म अवलम्बन गर्ने देशहरूमा आजहस्त अटूटरूपमा प्रचलित “निगमापा बौद्ध निकाय” का प्रमुख उत्ताइसी धर्मगुरुको अवतार नेपालमा १६६० अब्दबाट ६ तारिखका दिन केसांग दाढुमा लामा र श्रीमती सोनाम छुकोको उनको रूपमा नर्सिंग होम जानेश्वरमा शान्ति र करुणामयी चित उत्पत्ति गर्नुभई यस भवताग बाट उद्घारार्थ अवतरण हुनुभएको छ ।

अवतारी लामा गुरु दुवज्योम रिस्पोचेको शहदा भक्तिपूर्वक सम्मान धर्मसिन (गढी) आरोहण आगामी बाहिन १४ गते पूर्णिमाका दिन यहाँको बौद्ध स्थित ज्वेन दोड्खा ध्योलिंग गुम्बामा भव्य समारोहका बीच संस्कृत हुने भएको छ । उक्त समारोह संपन्न गर्ने गुरु छेचु-कुस्तो दुष्पा लामाको अध्यक्षतामा बसेको सभाले निगमापा बौद्ध निकायका परंपरा अनुसारको पाठ, पूजा र विधिहरू

शुभ बेलामा गर्ने निधो गरेको छ । सो बेला विभिन्न देशका उक्त निकायका शिष्यहरू ६०० जना जितिले भाग लिनाउने भएको छ । सो अवसरमा थेरवाद भिक्षुहरू र बज्रयानी बज्रांचार्यहरू समेत सम्मिलित भई शुभकामना पाठ विधि गरिने भएको छ ।

कृतज्ञता ज्ञापन

२०५० असार २७, काठमाडौं—

आनन्दकुटीविहारको ठूलो चैत्यभित्र सेफमा राखिएको, प्रत्येक चार वर्षमा बैशाखपूर्णिमाका दिन श्री ५ महाराजाधिराजबाट पूजापछि अपार भक्तजनहरूका साथ नगरमा यात्रा गर्ने आएको र प्रत्येक बैशाखपूर्णिमाका दिन आनन्दकुटीविहारमा भक्तजनहरूद्वारा धन्दापूर्वक दर्शन र पूजन हुँदै आएको भगवान् बुद्धको पवित्र अस्थिधातु चोरिएको मा श्री ५ महाराजाधिराजबाट दुःख व्यक्त गरिबक्सेको र सरकारमा जाहेर गरिएको बिनति आवश्यक कार्यबाहीको लागि सम्माननीय प्रधानमन्त्री कहाँ पठाइ-बक्सेको मा अखिल नेपाल भिक्षुमहासंघको कार्यसमितिले सरकारका जुनाकमा हार्दिक कृतज्ञता चढाएको छ र चोरी पत्तालगाउने काममा अरु बढी तदारुखता रहनेछ भन्ने आशा पनि गरिएको छ ।

भिक्षु बुद्धासको देहावसान

२०५० श्रावण १५, थाइलैण्ड—

बौद्धसाहित्यजगत्मा आधुनिक नागार्जुन मानिने र थाइलैण्डको वर्तमान बौद्धकियाकलापमा एक नयाँ अध्यायस्वरूपको भिक्षु बुद्धासको वहाँको इच्छानुसार प्राकृतिक सौन्दर्य र शान्त स्वच्छ पर्यावरण रहेको विहारमा देहावसान भयो । मस्तिष्क सुन्निने र पक्षाधात भएर मृगौला समेतले काम गर्ने छोडेपछि सिरिराज अस्पताल-बाट शाही सेचना विमानबाट विहारमा ल्याइएको थियो । धेरै बौद्धपुस्तक लेख्ने र हजारौं स्वदेशी ल्याए विदेशी-

हूँलाई शिष्य बनाउने वहाँको राजकीय सम्मान का साथ अन्तिम संस्कार विधि नगराई बाह संस्कार गर्ने इच्छा पूरा गर्न खोज्दा पनि पचासौं हजार श्रद्धालुहरूले अन्तिम दर्शन गरेका थिए। वहाँको निधनमा थाई भिक्षुसंघ र बौद्धभक्तजनप्रति अ. ने. मि. महासंघले समवेदना व्यक्त गरेको छ।

[नेपालभाषा]

१११३ दिल्लागा १०, यै-

गुंलाबाजनय नेवाः धून्

गुंला लष्ठियंक भगवान् स्वयम्भूया स्थानस गुंला-
बाजं थानाः देके वनेगु परंपराय विदेशी प्रभावया बादधून
थायेगु पुइगु जूगुली सर्वेत जुयाः ज्ञानमाला भजनखलकं
सकल बाजंखलःयात थःगु पनया बादधून व सांस्कृतिक
धूनत पुया: थानाः बाद्य संचालन यायेमु इनाप यासे
शिष्याच्च: गुंलाबाजं खलःयात हिंचुखलं ज्ञानमाला भजन
सतःया न्हाने परंपरामत च्चारा सहित बाद्यावयन यायेगु
इनाप या:कथं सकल बाजं खलकं उगु प्रस्तावयात समर्थन
ज्ञानय यानाः बाजं न्हाकूगु व थाःगु दु। पुगु ज्याप्त्वस्य
व्यतिकाःगु खलःयात उगुखलःपाखे ज्ञानमालाभजनहनापी
व ज्ञानमालाया कूटाक्षर लुमंति च खलःया नायाः विकुली-
मन कसाःपाखे सःन्हाःगु जुल।

धर्मदेशना

१११३ गुंलाध्व ५, यै-

थनया ओम्बाहाःत्वाःया मञ्जुश्रीनक महाविहारया
न्वसालय् गुंलाया लसताय् धर्मदेशना व्वचाःगु दु। दुज
दानरत्न शाक्यपाखे भगवान् बुद्ध व धर्मदेशकयात माल्या-
र्पण, सुर्जरत्न वज्राचार्यपाखे भ्वाइलेनय् बौद्धधून थानाःलि
बौद्धविता वाचन नं जूगु उगु इलय् धर्मदेशनायानाः
भिक्षु धर्मसोभनं धयाविज्यात- “झी श्रद्धालुपि जन्मसिद्ध
बौद्ध जूगु कारणं जक वित्तन्या शरण्य् वनाच्चवनागु मखु,
ज्ञानं खकाः हे शरण्य् वनाच्चवनागु खः अले मेपिसं यात
धकाः जक भगवान्यागु पूजा यानाच्चवनागु मखु। झीसं
धर्म धकाः अनेक प्रकारयात नालाच्चवनेगु यानाच्चवना,
वास्तवय् धर्म धयागु बुद्धं यानाविज्याःगु उपदेश खः। पंच-

शील पालन जुल धाःसा सेक व जेलया आदश्यक ज्वी
मखु। झीसं परंपरायात संस्कृति धकाः नालाच्चवना तर
उगु खें सत्य खःसा जक नालेगु यायेमाः। बुद्धधर्म नाली-
पिसं अन्धविश्वास त्वःतेमाः।”

दुजः दिव्यरत्न शाक्य विष्णपात्र व दांभरि नेमकर
शाक्यं दछिना लःल्हाःगु उगु इलय् संघया सचिव सुवर्ण
शाक्यं सभा न्हाकाः धयाविज्यात - ‘बालाःगु’ खें मेपिस
याःसां मयाःसां थम्हं यायेमाः। मनय् डाह दत्तले जीवनया
लेपु सुथां लाइमखु।” धर्मदेशकया पाखे पुण्यानुमोदन
ज्याःलि देशना व्वचाःगु जुल।

शान्तिस्तूप निर्माणया लागी संझौता

१११३ गुंलागा ६, यै-

लुम्बिनी गुरुयोजना Monastic Zone या पिनेस
लाःगु जंगलक्षेत्रय विश्वासन्ति स्तूपया निर्माणया लागी
लुम्बिनी विकास कोष व नियोंजोन म्योहोजीया दबुइ ६
प्रगट १६६३ कुन्ह संझौता जुत। लुम्बिनी विकास
योजना कथं सिबे विस्तृत ज्वोगु ज्युया: विहार पिने जंगल-
क्षेत्रय दयेके माःगु खः। उगु संझौतास्वयंतय् कोषया उपा-
धक्ष सूर्यबहादुर शाक्य व नियों जोन म्योहोजिपाल्च
भिक्षु नवतामे सही यानाविज्याःगु खः।

जापानया बौद्धसंगठनपाखे बाढीपीडित-
पित रवाहालि

१११३ गुंलागा ६, यै-

जापानया सोक्यो बौद्धसंगठनपाखे नेपालस्थित
आंचासीय प्रतिनिधि काजुहितो उमेहारां बाढीपीडितपि
रवाहालि कथं १,२५,०००/- दां सर्वोच्च नेता गणेश-
मानांसहयात लःह्लानादिन। उगु दां प्रधानमन्त्रीज
राहतकोषय् दुथ्याकेत उपाध्यक्ष सूर्यबहादुर शाक्ययात
लःल्हाःगु जुल। उगु सोक्यो बौद्धसंगठन लुम्बिनी मो-
मेण्टल जोनय् स्तूप व बगंचा सहित विहार दयेके
संझौताय् वंगु २१ फरवरी १६६३ कुन्ह हस्ताक्षर याः
खः। उकीया निर्माणया लागी २६,००,००,०००-
(नीखुकोटि) दां खर्च ज्वोगु अनुमान दु।

ગુંલાયા લસતાય સેવાયા જ્યાઝવ:

૧૧૧૩ ગુંલાગા ૧૧, યે -

ગુંલાયા લસતાય જ્ઞાનમાલાભજનહલયા રવસાલયન્હા:ગુ થી થી જ્યાઝવલયુ પ્રાથમિક દપચાર સેવા જૂગયા નાપ નાપ થુખુસી મદિકક વાવયા: ખું। ચુઇકાયંકા: વ ચલખં ચુઇકા: ધન જનયા ક્ષતિ જૂગુલી ધા:પાલં દુ:ખિત જુયાચ્વપિત ઉદ્ધાર યાયે અનં હિ તક બિવા: રવાહાલિ યાયેગુ તાતુના: ખલયા દાંખરિ શાન્તઃસાર ચિવકારયા સંયોજકત્વય ન્હાકુગુ હિદાન જ્યાઝવદા ઉદ્યોગ તથા થેમ રાજ્યમન્ત્રી રામકૃષ્ણ તાઓકારં ઉલેજણ યાનાદિલ। ઉદ્ધયલયુ વય્કલં ધયાદિલ - "ન્યયદં મલ્યાક બાજ્ય: વને-ધુકુગુ જ્ઞાનમાલા ભજનહલકં થુજણાનુ રચનાત્મક જ્યાયા:ગુ તસકં ચ્વછાયે બહ:જૂ।" ખલયા અધ્યક્ષ વિજુલી-માન કંસાકારયા સભાપતિત્વય જૂગુ થગુ નમારોહરા રાજ્ય-મન્ત્રીજું હિદાન યા:પિત હનાપૌ ટાઢાસે શાન્તભ્રત શાકયાખો રચિત 'ભાજુ પંચબહાદુર ચિવકાર મુસીકે' ધવાગુ પરિચય ફોલડરયા નં વિમોચન યાનાદિલ। પ્રકાશ તુલાધર-યાખો સમાય દ્વાદા:ગુ ઉગુ ઇલય ખલયા અધ્યક્ષયાખો મૂપાહાં રાજ્યમન્ત્રીયાત રચનાલિપિ પંચશીલ ચ્વયાત:ગુ ફેમ ડપા: લાલદા:ગુ જુલ।

થથે હે ખુસિબાલં બિજોગ જૂસિત રવાહાલિ યાયે અન ગુંલાયા દથુઇ લા:ગુ પંજ્ઞાંપા દિ કુન્હુ ભજનહલકં દાતકયા: મુંદાંગુ ૪૨૦૦૧ તકા વ કૂમેગુખો મુંકાત:ગુ વ વસ:ત રવાહાલિકથં લાલદાયેગુ તા: ત:ગુ દુ।

ગુજાનુસ્મરણ દિવસય પરિત્રાણ પાઠ

૧૧૧૩ અનલાથવ ૪, યે -

નનયા આનંદકુટીવિહારય દિવંગત મહાસ્થવિરન્હાનાયક મિક્ષુ અમૃતાનન્દયા સ્વચ્છબા:ગુ દેંયા પુણ્યતિથિસ દિવંગત વસ્પોલયા ગુજાનુસ્મરણ યાસે થુખુસી નેપાલય

આનંદભૂમિ

ખુસિબાલં વ ચલખં સીપિત નિર્વાણ પ્રાપ્ત જુદીના ધ્યાગુ તાતુના: મિક્ષુમહાસંવાખો મહાપરિત્રાણપાઠ જુલ। જ્યાઝવ: કથં બુદ્ધપૂજા જૂગયા નાપં ખુસિબાલં વ ચલખં દુ:ખસ્થૂપિ-નિલાગી રવાહાલિ યાયેત દાં વ લં કાપ:ત નં મુંકુગુ દુ। ઉગુ ઇલય મન્ત્રચ્ચ બ્યુસે મિક્ષુ કુમારકાશ્યપં પરલોક જૂ વિન્ત પુણ્યઇનેગુ સિબે મેગુ છું તઃધંગુ જ્યા મદુ ધ્યા-બિજ્યાત।

નવનિર્મિત આસનસ બુદ્ધ સ્થાપના

૧૧૧૩ દ્રિલાથવ ૧૫, ત્રિશૂલી -

બેખારતન શાકયા રવાહાલિ કથં દવેકે કવચા:ગુ ન્હગુ ધર્મદેશના - કવયા 'ધર્મસાગાર' સ થાઈ મિક્ષુ ફા૦ વુન્સોડ ઉપસ્કો સ્થવિરપાખો ઉપલબ્ધ જુશાચ્વંગ ઇમેરલ બુદ્ધયા જવાલા:ગુ પ્રતિમા મિક્ષુપિ શ્રદ્ધાનંદ વ નન્દ બૌદ્ધ ચચિત કથં ગાયા સજ્જાયન યાના: નવનિર્મિત આસનસ સ્થાપના યાનાબિજ્યાત। ઉકુન્હ હે બુદ્ધપૂજા કવચાયેવં સુગતપુર વિહારયા ઉપસ્કોપાસિકાપિ મુતા: બેવાવતી-બજારય ચ્વંગુ રામમુનિ ડંગોતપાખો પ્રાપ્ત જુગુ જગ્યાય તેજબહાદુર શાકયા વિશેષ રવાહાલિ કથં ન્હગુ વિહાર સ્વનેજ્યાયા શિલાન્યાસ જુલ। ઉગુ જગ્યા ૨૦૪૭ સાલસ મિક્ષુ કીતિજ્યોતિયાત મિક્ષુસંવાદ ઉદેશ્ય તયા: દાન યા:ગુ વ રત્નકાજિ બજ્જાચાર્યયા શ્રદ્ધાં બુદ્ધપ્રતિમા નિર્મણ યાકુગુ જુલ।

હઃપા: સિર્પા: ઇનેગુ સમારોહ જુલ

૧૧૧૩ ગુંલા થવ ૧૫, યલ -

થનયા શાકયસિહ પરિયતિ તથા પ્રૌઢશિક્ષાલયયા કેન્દ્રીય પ્રેરણા પુરસ્કાર વિતરણ સમારોહ નેપાલ બૌદ્ધ પરિયતિ શિક્ષાયા કેન્દ્રીય પરીક્ષા નિયન્ત્રક મિક્ષુ બુદ્ધદોબ મહાસ્થવિરયા સભાપતિત્વય કવચાલ થાઈ એયર-વેઝ્યા ઇન્જિનિયર મોહન થાપા (મિહાન), યલનગરપાલિ-કાપ્રમુખ બેખારતન શાકય વ ઉપપ્રમુખ ચન્દ્ર મહર્જનપિનિ

आत्मधय जूगु उगु समारोहस शिक्षालयया अध्यक्ष
भिक्षु धर्मपालो, उपसचिव अनगारिक ज्ञानाचारी, कोषाध्यक्ष ओम् शाक्यविनिपाखे क्रमशः स्वागतभाषण, प्रगति-
प्रतिवेदन व आधिक प्रतिवेदन प्रस्तुत कुल। उद्घलय
प्रार. बी. बन्ध, डुण्डबाहुदुर बज्जाचार्य व लिंगरत्न मान-
न्द्रपितिगु निणियकत्वं शाक्यविनिः अरियत्तिया विद्या-
र्थीत्य दुथुइ जूगु न्हातःतिसःकालाय् न्हाप, ल्यू व लियाल्यू
जूपि क्रमशः समाधिपुचः, प्रक्षातमूह व शीलसमूहयात
व परियत्तिया शिक्षकशिक्षिकादित पुरस्कार लःहासे
उपसेधर चन्द्रमहजनं ओक्कह्य विद्यार्थीत्यके नैतिकता
हास जुयावं वनाचर्वगुयात परिवति शिक्षां सुधारया लामी
ठोस योगदान बीफुगु छं धयादिल। थये हे परीक्षाय्
बोर्ड्यवःपि अचंना बज्जाचार्य, पूजना शाक्य, सुनीता शाक्य
व अज्जना शिल्पकार सहित धरीकाय् उत्तीर्णजूपित
मोहन धापापाखे पुरस्कार लःहात। उगु ज्याझवलय
अ. ज्ञानवतीपाखे सुभाय् देक्कायेतु व नभापतिया वाखे
पुण्यानुमोदन नापं जूगु खः।

उपचारकेन्द्र चाल

१११३ गुंलाथ्व १५, लुम्बिनी -

गांगांया भनूत्यत निशुल्क उपचार यायेगु तातुनाः
अनया लुम्बिनी धर्मोदय समिति बुद्धविहारया धःगु हे
लुम्बिनी धर्मज्ञालाय् लुम्बिनी धर्मोदय प्राथमिक उपचार-
केन्द्र' नां छुताः धर्मानुशासक भिक्षु द्विमलान्द महास्थविर-
पाखे उलेजया जुल।

विराटनगरय् पञ्चदान

१११३ गुंलाथ्व ८, विराटनगर -

नेपा: उपत्यकाय् परंपरा न्हानभजाच्चंगु यतदेश-
या पञ्चदान पुण्यतिथिया ज्याइवः अनका तत्त्वान बज्जा-

चार्ययावाय् चंगु बुद्धविहारय् विराटमहिलादीद्वसंघम
वसालय् तुत. बनेगु व बुद्धभजन यानाः शाक्यवन्धुन्ति
दातप्रदान जुल। उव्यस्तय् लालधन शाक्यं पञ्चदानम्
महत्त्व न्हावनाः परंपरावा भिन्निगु ज्याजक लययाः उडि-
यात थुलं तयेगु कुतः यायेमाः, थुजोगु ज्याय् हीनतादोऽ
याये अज्ञू धयाविज्यात।

गुंलाया पर्व बवच्चायकल

१११३ अनलाथ्व १, यै -

गुंलाया लिठि यंकं स्वयम्भूया स्थानस बन-
तुतःवनाः पंचामूल सहित पूजाभाव यानाः बुद्ध भगवान्
यात हनेगु यानाःलि गुंला लिधःगु बिकुन्तु थनया ओम्ब-
हाःत्वाःया सांस्कृततिक वाद्य संचालक समिति त्वाःबाहु-
या सकल जःपि मुनाः याःगु छगु समारोहस लिल्ल-
स्वयम्भूइ वनाः यःगु देन व्यूपि दिनेश शाक्य, अजयकुम-
शाक्य व राजु शाक्यपित गुरुजु गुह्याह्यं बज्जाचार्य व
वाद्यगुर्दिपि दानरत्न शाक्य, एकरत्न शाक्य व सवर्ण-
शाक्यविनि ह्लाःति पुरस्कार लःहाकूगु जुल। उद्घलय
समितिया गत्वा सुवर्ण शाक्यं भिंगु बांताःगु पुचःउच्च-
स्थकेगु छंह्लाये धःपु, भिकेगु ज्याय् दुविनाच्चेन तम्भ-
थाकुगु छं न्हायसे धर्म व सेवाया खंय् धवाग्रामागु छंक-
न्हायनाः कृतिलापाकः जुयाः आचरणहीनगु ज्याय-
यायेमज्ञूगु छं न्हायनाविज्यात।

